

En Martí Rafel gaudeix de la neu de totes les formes possibles

Martí Rafel home de neu

 Celles Piedrabuena
Vallnord i anxiu personal

Qui no coneix al Martí Rafel? Nascut el 14 d'agost de 1964 a Barcelona, aquest gran home de la neu és una veritable enciclopèdia caminant dels esports d'hivern. Ha treballat, ha flirtejat en totes les feines que poden estar vinculades al món de l'esquí. Ara, assegut a la cadira de la direcció general de Vallnord, segueix sentint la mateixa passió per la neu que quan era un vailet, amb la diferència de l'experiència guanyada a cops de floc.

Imagina que tens pocs dies per a anar a esquiar a Vallnord, on aniries?

Aniria cada dia a un sector. Començaria per Arcalis, pujo Creussans, baixo cap a Tristaina, faig aquell forapista i un parell de baixades, i ja em quedo a gust. No et pensi que necessito gaires al·licients o pendants extrems per gaudir de l'esquí, amb una pista llarga, maca i ben trepitjada gaudeixo com un animal; però, el meu fill adolescent, el Martí, que té 15 anys, anirà a Arinsal, a l'àrea de freestyle, i es passaria el dia allà.

I els petits?

L'Emma, que té tres anys, que ha començat amb l'Snow Plus [nou concepte d'oci] hi està a Pal, així la meua dona, cap a Pal, i tota la família repartida; però a la nit, quan ens ajuntem per sopar, tindrem un tema comú de conversa, que ens unirà, que serà l'experiència a la neu de cadascú de nosaltres. Aquesta capacitat d'unir, de permetre compartir, ja sigui amb amics o família, és un dels grans punts a favor de la neu.

T'hi veus reflectit en algun dels teus fills?

...[llarga pausa]. Suposo que un entén l'eternitat a través dels fills. Una part teva continua amb ells, però tampoc tinc cap intenció que cap d'ells sigui un càlcul del seu pare, que segur que la meua versió és molt millorable. De fet, ara et diré que quan va néixer el meu fill, el Martí, tothom em deia que seria un gran esquiador, i la meua resposta sempre era que seria pintor. Seran el que ells vulguin! Evidentment els meus fills tenen accés a l'esport i tota la facilitat i l'exemple dels pares -tant el Martí Rafel com la seva dona, Silvia, van ser olímpics-. Els nens van al rebu dels pares. Som el mirall, i evidentment ells practiquen l'esport.

Esquiar amb ells ha de ser una passada, oi?

Amb ells m'agrada fer qualsevol esport. L'esquí és molt especial. Amb el Pau, que té sis anys és una passada, però amb el Martí que en té 15, que la snowboard, ni t'ho explico. El Pau esquia gairebé per tot arreu, i em segueix el ritme. Amb el Martí anem per tot arreu, i de fet em va esperant sempre.

Et demanen consell?

No, passo d'ells. Per a mi el més important és que gaudeixin. Jo sempre he entès l'aprenentatge a través del gaudi. Una persona aprèn quan trempa, quan una cosa el motiva, i jo crec que a vegades ens oblidem d'això. L'important és que quan la gent puja a la muntanya gaudeixi i es quedi amb ganes de tornar.

Tu segueixes gaudint de la neu com el primer dia?

Molt. Esquiar és increïble, tot i que malauradament esquiu molt menys dies del que ho hauria de fer.

Ets una persona que cuida el material?

La veritat és que jo tinc sort. Després d'estar tants anys en aquest negoci no tinc problemes per tenir uns bons esquís, per tenir esquís nous cada any, i això em permet tenir el millor material. Quan competia, el material el feiem cada dia. De fet, amb una jornada d'esquí els canells es desgasten, la sola també, ja que pateix molta fricció, i la veritat que de tenir el material en òptimes condicions, a no tenir-lo, són dos mons. Uns caires ben afilats, una sola que llisqui bé et permet girar molt més fàcil, millor, amb més efectivitat. Tot i això, després de fer-ho molts anys a la meua etapa de competició, ara m'he tornat una mica mandrós.

Quina mena d'esquís t'agraden més?

A mi ara em falten uns esquís de freeride pels dies de neu pols, ja que està clar que amb uns esquís amb molta superfície, llargs, amples, amb doble espàtula, s'esquia molt millor, fent corbes amples amb velocitat, que és molt impressionant. Però, normalment, jo només utilitzo un únic parell d'esquís, més llarg del que marquen els canons del càrving. Els faig servir de la meua alçada, vaig una mica contrapèl, amb un radi de gir molt curt, de menys de 14 metres, però amb un patí força ampla. Llavors, al ser de la meua alçada i amb un patí una mica ampla, són uns esquís que els puc fer servir com a polivalents en qualsevol tipus de neu i circumstància. No és l'ideal per a res, però em serveix per a tot. Quan vaig al canell, al tenir el radi de gir molt tancat, gira amb molta facilitat i em permet fer corbes molt conduïdes, sense esforç. Un esquí amb el qual em trobo molt a gust. Uns esquís polivalents, de gamma alta.

A un home com tu, amb la teua experiència, les novetats de material, et sorprenen?

No et pensis, que he tingut massa sorpreses. Ara bé, l'evolució del material ha canviat radicalment aquesta activitat i el negoci. Imagina't un debutant de fa uns anys i avui. El d'avui arriba, té un material súper adaptat, una bota que el subjecta perfectament i és còmode, amb un esquí curt que permet una evolució ràpida, amb unes pistes que per pujar a un petit pla es puja com un paquet, amb una cinta transportadora. Te'n recordes [em deu estar dient gran] quan havíem de pujar amb el primer telesquí l'estrebada que fotia, que hi havia una selecció natural. I després avui et trobes les pistes perfectament trepitjades, impecables... ara tot és molt més fàcil. Part de l'èxit com activitat de lleure i esportiva és l'accessibilitat que dona el material modern.

I els serveis de les estacions, immillorables?

Avui, cintes transportadores pels debutants, telecadres desembragables, telecabines... les pistes planxes..., sembla que cada nit estiguem preparant les pistes per fer la Copa del Món.

Deu són les seves participacions als Mundials. En acció a Oberjoch, Alemanya

Dues són les participacions olímpiques que té el Martí. En imatge, als Jocs d'Albertville '92

Pocs esportistes espanyols poden dir com Martí Rafel (dorsal 237) que ténen un bronze a uns Mundials (Oberjoch 1989)

Com t'agrada esquiar?

De moltes maneres. Els esports individuals sempre m'han agradat molt, però compartint-los. És com anar al cine. Sol també gaudeixo, però m'agrada comentar la pel·lícula amb la persona que l'he vist, i amb l'esquí passa el mateix. Una experiència d'una baixada for a pista, increïble, si la compateixes amb bons amics esquiadors, que també gaudeixen de la neu com tu, crec que es gaudeix molt més. Però, ja et dic, que jo amb una pista blava, faig tres baixades, que ho faig sovint, sóc l'home més feliç del món.

Igual estem a aquesta alçada de l'entrevista i la gent no et situa, qui és el Martí Rafel?

És una persona que va néixer amb una flor al cul. Una persona afortunada, que per sort a casa seva, la mare, que avui nascut a Tànger, havia estudiat al Liceu francès, i en aquella època ja feia molt esport. Era molt esportista. El meu pare no ho era, era un home de postguerra, que s'havia hagut de buscar la vida des dels 12 anys. Per sort era un home espavilat que va saber fer un petit patrimoni i ens anava força bé. I jo vaig néixer amb la flor al cul de pertànyer a aquesta família. No érem ni rics ni milionaris, però no ens faltava de res. I

des de molt petits anàvem cada hivern a la Vall de Núria, a la fonda de Queralbs, i amb sis anys ja vàrem anar a La Molina. Vam acabar comprant un apartament. La meua mare es va aficionar moltíssim a l'esquí i jo anava a roda. De totes maneres, crec que hi ha un punt d'inflexió que és la mort del meu pare, que va morir amb 47 anys, quan jo en tenia 15. A aquestes edats sempre necessites una referència, i la meua va passar a ser un professor de la meua mare, el Lay Gainza, que venia de Santander, que era un esportista innat, que qualsevol esport que feia ho feia bé, va ser campió d'Espanya d'esquí acrobàtic, campió d'Espanya de windsurf, i ell va ser un dels pioners de l'esquí acrobàtic. Aleshores jo esquiava força i vaig començar a seguir-lo. Em va ajudar moltíssim. Saps que, una vegada em van preguntar quins eren els meus ídols. Vaig respondre que cap, però mestres molts, i per sort molts bon mestres. El Lay va ser un mestre esportivament parlant, però també a la vida.

I el vas seguir.

Sí, però sense ser massa hàbil, perquè mai he estat massa hàbil, però sí constant i persistent, i amb 16 anys vaig guanyar el Campionat d'Espanya Absolut a Formigal en la disciplina de ballet al 81. Veus que més o menys et va sortir bé, t'engresques i vas fent curses internacionals. Evidentment, sense el meu pare, la meua mare va fer un gran esforç per tirar endavant la família, ja que érem tres germans, i em vaig haver de començar a buscar la vida. Vaig treballar a l'escola de la Molina, amb el Hans Breitfuss, que em va ajudar mol-

tíssim. Em passava alumnes per fer-lis classes, però em permetia entrenar, em deixava fer curses. I la veritat és que em vaig passar una pila d'anys compaginant les curses amb treballs a la neu.

Sempre evoltat de persones referents.

Una altra persona que m'ha marcat a la vida, professional i personalment parlant, és el Carlos García Oliver. Al Charly el vaig conèixer que tenia 21 anys, que l'enviaven de Madrid a Catalunya, Barcelona, per promocionar les marques Tyrolia i Fischer, que també venia de deixar l'equip nacional feia poc temps. Aleshores m'havien fitxat els de Fischer, i em van dir que l'ajudés per promocionar el material. Jo tenia 15 anys. Vaig començar a rodar amb ell, i avui és un dels meus millors amics, un germà amb el que hem treballat junts més de 20 anys. Per tant, paral·lelament al món de l'esquí, vaig treballar com a monitor d'esquí, de promotor, de venedor, i a poquet a poquet vaig anar adquirint una perspectiva del sector. També vaig fer, sense voler trepitjar a ningú, de periodista, ja que vaig col·laborar a programes de ràdio, de tele, com a especialista de neu. De fet, només els quatre últims anys meus dels dotze fent curses internacionals vaig tenir suport absolut de la federació espanyola i patrocinis.

Quins records té el Martí Rafel competidor?

La participació, convidat per la FIS, a la demostració de la disciplina de Ballet a les Olimpíades de Calgary'88. No es pot dir que fos olímpic, però tinc el meu diploma, petiqui peti. Després al 92, ja vaig ser formalment olímpic, i pel camí tinc molt bons records, com el primer podi de la Copa d'Europa. Després de veure com sempre són els altres que pugen al podi i tu que veus que t'esforces com un animal i no arribes mai, perquè et costa, perquè tens menys recursos i no tens un equip. No tens una estructura i per molt que t'esforcis els altres avancen més. Finalment, a la meua vitrina tinc molts trofeus: Campionats de Catalunya, d'Espanya, Copes d'Europa i del Món.

Amb la teua experiència, com veus l'esquí de competició a l'Estat?

És que a l'Estat l'esquí de competició és molt difícil. Per a mi hi ha un històric d'esportistes, que jo crec que no se'ls ha reconegut mai el mèrit que mereixen, començant per Paco Fernández Ochoa, que en pau descansi. Encara hi ha gent a Espanya que es pensa que la medalla d'or de Sapporo va ser fruit de la casualitat. Però, aniré una mica més enllà. L'esport espanyol sí que ha canviat després dels Jocs de Barcelona, amb els Programes ADO i altres, però l'esport a Espanya mai s'ha reconegut com es mereix, tot i que el caràcter nostre és bo per l'esport. Tenim la sort de tenir individualitats que han destacar a tots els esports.

Quan l'agenda i el temps ho permet, res com fer un forapista

Olimpíic, bronze als Mundials i 7 cops campió d'Espanya

No hi ha gaire esportistes espanyols que puguin presumir d'un currículum esportiu als esports d'hivern com el Martí Rafel. Però, ell, que és com és, tampoc en parla. No l'exhibeix i farda davant la resta. És un home humil, que segueix enamorat de la neu i dels esports, que el que vol és que no l'emprenyin i el deixin fer. A la pregunta de tria tres resultats, ell es queda amb "el tercer en el Campionat del Món absolut a Oberjoch, Alemanya, al 1989, i el segon lloc al Campionat d'Europa absolut d'Altenmarkt, Àustria". Enorme practicant d'esquí acrobàtic, en Martí també ha fet esquí alpi, a nivell de curses de club, i quan feia la mili "havia de triar entre quedar-me a València portant un camió o anar a Candanchú a fer esquí nòrdic i biatló. No m'hi vaig pensar, i em vaig ficar entre els 15 primers d'Espanya". Ara bé, potser el que no saps és que hi havia un altre esport que li treia la son: el windsurf. "M'encantava. Vaig estar a punt de deixar l'esquí pel windsurf, però a la vida has de saber triar"

***Currículum esportiu Martí Rafel (14/08/1964)**

- 2 participacions olímpiques (Albertville '92, 31è en moguls; i Calgary/88, 11è en acrobàtic)
- 10 participacions als Mundials (la millor, 3r al Mundial d'Oberjoch, Alemanya, el 1989)
- 112 participacions a la Copa de Món (2 podis: 3è a Breckenridge [EUA] al 1991 en combinada, i 3r a La Plagne [França] el 1990 en combinada)
- 7 vegades Campió d'Espanya

L'Àngel Nieto seria un bon exemple. I, avui, què et sembla el Mundial de Motociclisme, la Fórmula 1, el tennis, el futbol...

Tu li deus molt a la neu?

Tot!

De la feina actual, què és el que més t'agrada?

Moltes coses. Per sort, avui encara puc escollir. Faig la feina que vull i això és un privilegi. Abans deia que he nascut amb una flor al cul, però no treu que m'he hagut d'esforçar molt i lluitar. He fet el que no està escrit a nivell de feines i esforços econòmics per mirar d'assolir els objectius que m'havia marcat.

I ara estic amb el director general de Vallnord.

Correcte, i vaig començar des de baix de tot, però la ampla perspectiva que tinc del sector m'ajuda molt a desenvolupar la meua feina.

La jornada perfecta d'esquí?

Amb uns amics o amb la meua dona, que comparteixin la passió per l'esquí. I després amb sol, jo necessito el sol. A uns deu sota zero, no massa més, tampoc menys, evidentment amb una bona nevada i en qualsevol lloc que hi hagi un remuntador, millor un helicòpter però el pressupost no dona, i desnivell.

Per acabar, un bon sopar?

Un bon sopar? Un bon sopar amb una bona ampolla de vi negre. Per a mi el sopar és el complement del vi.

I després del vinet, els postres i el cafè, toca anar al lletet, o de festa. ☺

Poques persones poden tenir una visió del negoci de la neu tan àmplia com en Martí Rafel

112 participacions a la Copa del Món en un país com el nostre i en una modalitat com la seva no està gens malament

